

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ РІЗНОТИПНИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ У ЧИННИХ ПІДРУЧНИКАХ З БІОЛОГІЇ ДЛЯ УЧНІВ 10 КЛАСУ

Матяш Н.Ю. (м. Київ)

Тестове завдання - це елемент тесту, мінімальна одиниця його. У тест для зовнішнього незалежного оцінювання з біології (2008 рік) включені тестові завдання закритої форми: з вибором однієї відповіді, множинним вибором, на доповнення, на установлення відповідності, на установлення послідовності. А завдання відкритої форми з вільним конструюванням відповіді в тест не були включені.

Нами проаналізовано наявність різнотипних тестових завдань у чинних шкільних підручниках з біології для учнів 10 класу: «Загальна біологія», далі буде підручник 1 (М.Є.Кучеренка) [1] і Біологія-10, далі буде підручник 2 (О.В.Данилової) [3]. Під час аналізу за основу ми взяли найменшу структурну одиницю (параграф) і укрупнену структурну одиницю (розділ) підручника.

Результати аналізу кількості тестових завдань після параграфів двох чинних підручників з біології для учнів 10 класу розкривають, що лише в одному з підручників наведені тестові завдання на вибір однієї правильної відповіді та на конструювання вільної відповіді (відповідь на запитання). У підручнику 1 (М.Є. Кучеренка) (М.Є. Кучеренка) переважають лише запитання; у підручнику 2 містяться різноманітніші завдання, які більш наближені до тестологічних вимог, у них закладена діяльність учня: дайте визначення, наведіть приклади, розгляньте малюнок і спробуйте з'ясувати, доведіть тощо.

Проте, у підручнику 1 (М.Є. Кучеренка) наведені приклади різнорівневих тестових завдань, які згруповані та включені після вивчення розділу в окрему рубрику «Тематична перевірка знань»: 1-го рівня - 11 завдань; П і Ш рівнів (вони об'єднані) - 11 завдань; 1У рівня - 24 завдання. Серед завдань наведені лише з одним варіантом відповіді та у вигляді запитань. У результаті опитування 76% учнів і 86% учителів переконують нас у доцільності виокремлення завдань в окрему рубрику. Ці завдання розраховані на самопідготовку учня до тематичного оцінювання. Проте, кількість завдань 1У рівня є надмірною.

Однією з вимог формуванню тестових завдань у підручнику після параграфів є відповідність змісту завдань вимогам до загальноосвітньої підготовки учнів. Розкриємо результати аналізу завдань, на прикладі одного змісту, а-приклад «Хімічний склад живих організмів. Неорганічні сполуки». У програмних вимогах до засвоєння цього змісту зазначено, що учень повинен вміти характеризувати роль води та інших неорганічних сполук; зробити висновок про єдність хімічного складу організмів; єдність хімічного складу живої і неживої природи. У підручнику 1 (М.Є. Кучеренка) цей зміст оформлений в одному параграфі «Хімічний склад живих організмів. Неорганічні сполуки». Аналіз завдань показав, що автори підручників частково враховують закладені вимоги. Після параграфу в рубриці «Контрольні запитання» наведені завдання: Які властивості води як основи внутрішнього середовища організмів? Які функції виконує вода в живих організмах? У якому стані в клітині перебувають солі та які їхні функції в живих організмах? У рубриці «Поміркуйте» знову звертаються до учнів із запитаннями: Які особливості будови молекул води забезпечують її властивості?, Як фізико-хімічні властивості води забезпечують процеси життєдіяльності окремих клітин і всього організму? Звідси, автори своїми запитаннями «прокрутили» здобуті учнем знання лише навколо знань про воду, її властивості та функції. А виявлення знань про елементарний хімічний склад живих організмів, залишилися неохопленими. При цьому ці знання мають важливе світоглядне значення, розвивають в учня розуміння цілісності не лише живої природи, а природи взагалі.

Важливим критерієм є виконання учнями завдань. Дослідженнями дове-

дено, що існує два підходи до виконання завдань учнями: перший підхід підтримують 82% учителів, які пропонують учням виконати їх самостійно як домашні завдання. Результат виконання завдань учителі перевіряють на наступному уроці. Особливістю першого підходу є те, що під час виконання домашнього завдання охоплюється лише частина учнів (частина взагалі його не виконує), проте вони виконують самостійно, також учні мають змогу використати додаткову інформацію з різних джерел.

Другий підхід підтримують 18% учителів, які пропонують виконати ці завдання відразу після вивчення нового матеріалу як засіб осмислення і закріплення вивченого на уроці. У цьому разі учні відразу обговорюють їх виконання, висловлюють свої судження. Особливістю другого підходу є те, що під час виконання завдання охоплюються усі учні. Проте, самостійність виконання є частковою, тому що у процесі роботи учні намагаються спілкуватися, обмінюватися думками, у них виникають запитання, на які шукають відповідь у учителя і можуть відразу отримати її.

Висновок. За результатами дослідження нами виявлено, що в жодному з чинних підручників з біології для учнів 10 класу не врахована на достатньому рівні кореляція між змістом і вимогами до загальноосвітньої підготовки учнів; між навчальним матеріалом і змістом завдань, а також недостатня кількість різнотипних тестових завдань.

Література

1. Біологія. Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів /Данилова О.В., Бабанов Д.А., Брайон О.В., Данилов С.А. -Х. Торсінг, 2001.- 256с.
2. Біологія. 6-11 класи. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів /П.Балан, Л. Ващенко, А. Вихренко, О.Данилова, В. Курсон, М. Макачук, Н.Матяш, С. Морозюк. - К.: Шкільний світ, 2001.- С. 3-75.
3. Загальна біологія: Підруч. Для 10 кл. серед. загально о світ. навч. Зал. /М.Є. Кучеренко, Ю.Г.Вервес, П.Г.Балан, В.М.Войціцький.- К.:Генеза, 2001.- 160 с. :іл.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ КУРСУ “СУЧАСНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ВИРОБНИЦТВО” У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Титаренко В.П. (м. Полтава)

Одним із розділів курсу “Сучасне сільськогосподарське виробництво”, який вивчається студентами фкультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, є “Рослинництво”. Рослинництво як наука вивчає культурні рослини та шляхи вирощування високих врожаїв при високій якості продукції [2,с. 93].

Більшість населення всього світу займається вирощуванням культурних рослин і розведенням домашніх тварин. Культурні рослини, які вирощує людство планети, відрізняються від дикорослих не лише особливостями зовнішньої та внутрішньої будови, кількістю та якістю одержаного врожаю, а й залежністю свого росту та розвитку від людини. Людина регулює розмноження культурних рослин, прогнозує і підвищує їх урожайність, покращує якість продуктів, задля яких її предки вирощували рослини.

Найбільш цінні для людства рослини введені в культуру так давно, що навіть історична археологія, яка вивчає найдавніші стоянки людини, поки що не може визначити вік рослинництва на планеті. Життя людей тісно пов'язане із зерновими культурами. Пшениця, кукурудза, рис, ячмінь, просо – це все стародавні рослини. Сьогодні ці культури займають провідне місце у світовому землеробстві. Пшениця вважається найважливою продовольчою культурою. Вона